

Лічба часу в історії стародавнього світу

Що я хочу дізнатися та з'ясувати:

- ✓ як здійснювати відлік років в історії;
- ✓ як співвідносити рік – століття – тисячоліття; зіставляти подію, явище і століття;
- ✓ як визначати тривалість і встановлювати хронологічну послідовність історичних подій.

Збираю інформацію

§ 1 (ст. 9-11) – Бандровський О. Г. Всесвітня історія. Історія України: (інтегр. курс): підруч. для 6-го кл. закл. заг. серед. освіти / Олександр Бандровський, Віталій Власов. – Київ: Генеза, 2019. – 224 с.

Мій робочий стіл

1. Вчуся працювати з візуальним джерелом та застосовувати поняття «хронологія».

Хронологія – наука, що вивчає способи обчислення часу; опис і вивчення того, коли і як саме відбувалися певні події. Слово «хронологія» походить від грецьких слів «хронос» – час та «логос» – наука.

У давніх греків був бог часу – Хронос. Саме він – уособлення всепоглинаючого часу, у якому все народжується і зникає. Греки вважали, що Хронос створив із хаосу й ефіру яйце світу, а також породив вогонь, повітря й воду.

1) Уважно розглянь наведену ілюстрацію. Поясни, чому символами Хроноса були пісочний годинник та коса.

---

2) Що вивчає хронологія? Запиши відповідь своїми словами.

---

3) Поясни, чому людині, яка вивчає історію, необхідно добре орієнтуватися у часі.

---

4) Поміркуй, чому історію називають «наукою про людей у просторі й часі».

---

2. Формулювання про час.

1) Розташуй одиниці виміру часу від найменшої до найбільшої.

А тисячоліття

Б місяць

В вік

Г рік

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

3) Доповни речення.

Століття – це _____ років.

Десять століть становлять _____ років.

Сонячний рік – це _____ днів.

3. Вчуся працювати з інформацією.

Скориставшись матеріалами підручника (ст. 9), виконай завдання.

1) Який рік передував 476 р. до н. е.? _____

Який рік є наступним за 476 р. до н. е.? _____

2) До якого століття і до якої його половини належить 753 р. до н. е.? _____

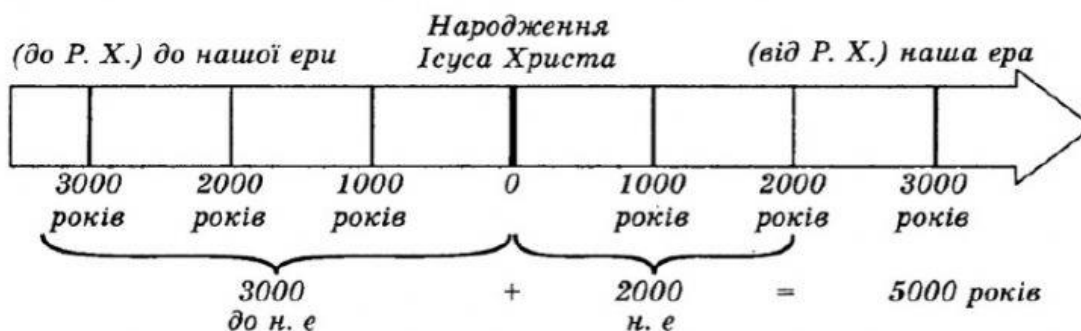
3) До якого тисячоліття належить 753 р. до н. е.? _____

4. Вчуся працювати із лінією часу.

Зрозуміти, як відбувається відлік часу в історії, допомагає лінія часу – шлях з минулого до майбутнього.

Розглянь лінію часу на рисунку. За умовою рисунка, час рухається зліва направо. Жирною лінією позначено початок нашої ери. Наша ера бере свій початок від дати народження Ісуса Христа. Усе, що відбулося після народження Ісуса Христа, називається нашою ерою, скорочено пишеться н. е., або «від Різдва Христового» (від Р. Х.). Але багато подій відбулося до народження Ісуса Христа. Про них говорять, що вони відбулися до нашої ери, і позначають відповідно – до н. е., або «до Різдва Христового» (до Р. Х.).

До нашої ери відлік років іде в зворотному напрямку. Наприклад, писемність виникла 3000 років до н. е. або близько 5000 років тому, бо вже минуло понад 2000 років нашої ери: $3000 + 2000 = 5000$ років.

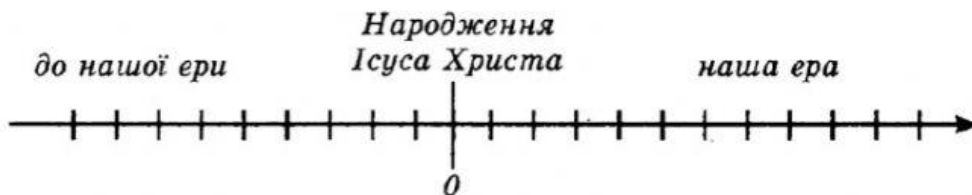
У розрахунках інтервалу часу між двома подіями, одна з яких відбулася до н. е., а друга – у н. е., часто трапляються помилки. Наприклад, 1937 р. в Італії та Німеччині урочисто святкували 2000-ліття першого імператора Римської імперії Октавіана Августа

(він народився в 63 р. до н. е.), хоч насправді це вшанування мало відбутися в 1938 р. Так вийшло тому, що не всі знають, що в хронології немає «нульового» року. Тож 1 р. до н. е. безпосередньо прилягає до 1 р. н. е., а число років до н. е. зростає в міру віддалення в минуле, однак місяці, числа в них і дні тижня рахуються так само, як і в роках н. е. Отже, межа між 1 р. до н. е. і 1 р. н. е. – «мить», що розділяє 31 грудня 1 р. до н. е. і 1 січня 1 р. н. е.

Відсутність «нульового року» означає, що, наприклад, Август, народившись у 63 р. до н. е., до 1 р. н. е. прожив 62 роки (а не 63). Тож щоб дізнатися, скільки років прожив Октавіан Август (а помер він у 14 році), до 63 – року народження – додаємо 14 років і віднімаємо 1 рік. Октавіан Август прожив $(63 + 14 - 1) = 76$ років.

1) Нанеси на лінію часу:

- рік заснування Рима (753 р. до н. е.);
- заснування Києва (V ст.);
- рік свого народження.

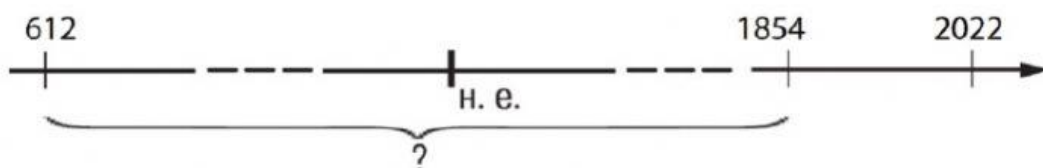

2) Розв'яжи хронологічну задачу, скориставшись лінією часу.

У 612 р. до н. е.
згорів палац царя
однієї з держав
Давнього Сходу.
Проте «книжки» з
його бібліотеки
збереглися, оскільки
були глиняними.
Скільки років
пролежали
недоторканими
книжки з
бібліотеки царя,
якщо залишки
палацу було
розкопано 1854 р.?

Як розв'язувати хронологічні задачі?

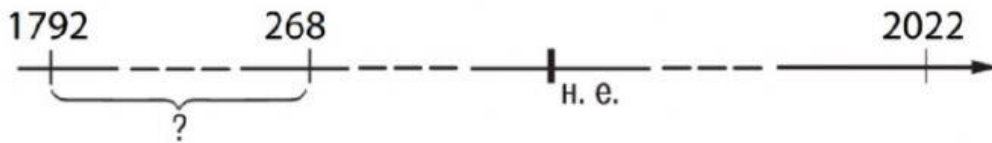
1. Накресли «лінію часу» – пряму лінію, переділену рисочками на рівні відрізки, що позначають певну кількість років.
2. Посередині лінії постав чітку риску, яка відокремлює час до н. е. від н. е., а наприкінці – стрілочку, що символізує рух часу.
3. Для орієнтації в часі постав рік, у якому живемо.
4. Якщо для розв'язку хронологічної задачі не потрібно позначати однакові проміжки часу (століття або тисячоліття), то перерви лінію пунктиром.
5. На лінії часу запиши умову задачі.
6. Поряд з лінією виконай обчислення та запиши стислу відповідь до завдання.

Відповідь: _____

3) Розв'яжи хронологічну задачу, скориставшись лінією часу.

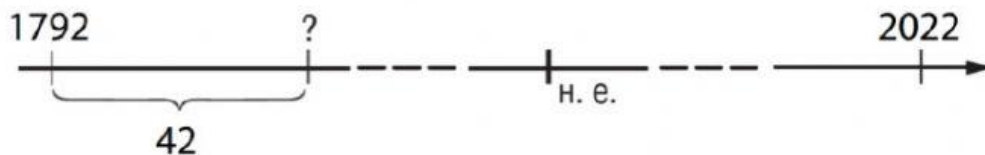
Вавилонський цар Хаммурапі почав керувати державою в 1792 р. до н. е., а індійський цар Ашока – у 268 р. до н. е. Хто з царів почав царювати раніше й скільки років минуло між двома подіями?

Відповідь: _____

4) Розв'яжи хронологічну задачу, скориставшись лінією часу.

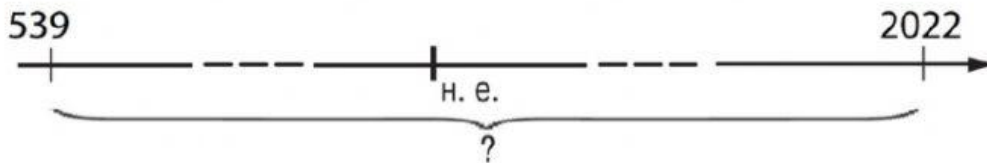
Цар Хаммурапі царював 42 роки. У якому році закінчилося його правління, якщо воно розпочалося в 1792 р. до н. е.?

Відповідь: _____

5) Розв'яжи хронологічну задачу, скориставшись лінією часу.

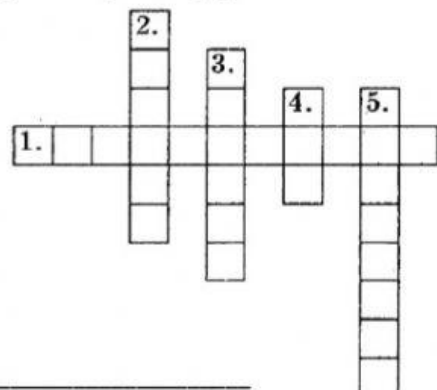
Вавилон був узятий персами 539 р. до н. е. Скільки років минуло від цієї події?

Відповідь: _____

5. Вчуся узагальнювати знання, розв'язуючи кросворд.

- 1) Десять разів по сто років.
- 2) Він один із 12, з числа яких складався час від «літа» до «літа».
- 3) Давньогрецький бог часу.
- 4) 365 днів.
- 5) Сто років.

Оцінюю свою роботу

Працюючи над проектом, я _____

_____

_____

_____